

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ВАСИЛЬОВИЧА АЛЕКСАНДРОВА

6 лютого ц. р. після тривалої важкої хвороби перестало битися серце доктора філологічних наук, засновника та багаторічного завідувача кафедри журналістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, видатного вченого-медієвіста професора Олександра Васильовича Александрова (1947 – 2018). За понадсорокарічну викладацьку та наукову діяльність проф. О. Александров великими літерами вписав своє ім'я в яскраву історію Одеського університету. Адже він устиг захистити спочатку кандидатську дисертацію, присвячену романтичному оповіданню в російській літературі початку XIX ст., згодом – докторську дисертацію на тему старокиївської агіографічної прози XI – XII ст., а також підготувати кількох фахівців із давньої літератури, які продовжують поширювати ідеї вченого в різних навчальних закладах України. Водночас він мав досвід заступника декана

філологічного факультету, був ініціатором відкриття спеціальностей “Журналістика” й “Видавнича справа та редагування” і відповідних кафедр. Професор О. Александров виступив головним ідейним натхненником створення факультету журналістики, реклами та видавничої справи і був призначений першим деканом новоутвореного факультету.

Олександр Васильович був напрочуд цілісною особистістю. І в науковій роботі, і в адмініструванні, і в житті він умів чітко відокремлювати головне від другорядного, фокусуватися на принципових речах, ставити перед собою завжди реальні цілі. Саме завдяки такому професіоналізму, чуйності та наполегливості вченому вдавалося досягати позитивних результатів. У нього завжди було багато свіжих ідей, його оточували, як правило, глибокі, цікаві люди. А те, що йому вдавалося не без труднощів, утім успішно поєднувати серйозну роботу літературознавця-медієвіста з управлінням великим університетським підрозділом, свідчить про багатогранність цієї непересічної особистості. Справді, Олександр Васильович видавав монографії з києворуської літератури, брав участь у написанні академічної “Історії української літератури у 12 т.”, розробляв нові теми і втілював їх у статті. А з другого боку, займався акредитаціями та ліцензуваннями спеціальностей, підготовкою кадрів для роботи на факультеті, різною організаційною роботою. Через те до професора Александрова з повагою ставилися і з цікавістю слухали на лекціях, наукових конференціях, захистах дипломних, кандидатських, докторських робіт.

І все ж найголовнішою справою, якій Олександр Васильович присвятив свою наукову творчість, стало вивчення середньовічної літератури. Аналізуючи мистецькі явища, учений умів точно формулювати наукові проблеми. При цьому він відчував матеріал. Споглядав уже трохи описані та ще зовсім не описані твори під несподіваним кутом зору і часто говорив: “Це перспективно. І зовсім не вивчено”. Свого часу саме такими, перспективними й невивченими, Олександр Васильович побачив життя святих. Осмислення старокиївської агіографії стало головним напрямом його медієвістичних студій. А Києво-Печерський патерик – найдорожчою серцю книгою. Безумовно, на ниві вивчення середньовічної літератури професору О. Александрову вдалося зробити чимало. Мабуть, найсуттєвіше – це побудувати символічну теорію інтерпретації давнього твору, за своєю глибиною та системністю співмірну з концепціями видатних культурологів XX сторіччя – Й. Гейзинги та П. Біццлі, з якими він вів багаторічний невимовний діалог. Однак скільки ще залишилося ненаписаного і нерозглянутого! На святкуванні свого 70-річного ювілею Олександр Васильович, як завжди, усміхався, говорив про наміри написати кілька статей, видати навчальний посібник... Тож до останнього був зосереджений на науковій та викладацькій роботі, мав нові плани.

Професор О. Александров прожив гідне й плідне життя. Він залишив по собі чималий спадок – ідеї, висловлювання, книжки, статті, розроблені дисципліни. А ще – факультет, на якому триває щоденна кропітка робота, де кожний на своєму місці, кожний займається своєю справою. На цьому факультеті тепер завжди не вистачатиме Олександра Васильовича. Його ніким не вдасться замінити, таким уже він був самобутнім, неповторимим. Однак пам'ять про вдумливого вченого та мудрого керівника надихатиме продовжувати розпочате ним і досягати нових вершин.

*Євген Джиджора
м. Одеса*

Отримано 10 квітня 2018 р.